

Yenilikçiliğin Belirleyicileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yenilikçiliğin Belirleyicileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33233>

Özet

Yenilikçiliğin Belirleyicileri Ölçeği (Determinants of Innovativeness Scale), bir psikometrik enstrüman uyarlaması olup, özellikle örgütsel bağlamda yenilikçilik düzeyini etkileyen faktörleri ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu ölçek, S. Meriç'in 2017 yılında tamamladığı doktora tezinde, **turizm işletmeleri** özelinde, **yenilikçilik** ile deyim direnç ve **örgütsel sessizlik** arasındaki karmaşık ilişkileri incelemek üzere adapte edilmiştir. Ölçeğin temel amacı, bir organizasyonun yenilik üretme ve uygulama kapasitesini şekillendiren iç ve dış belirleyicileri sistematik bir şekilde değerlendirmektir.

Ölçek, orijinal yapısının Türkçe organizasyon kültürüne uygunluğunu test etmek üzere kullanılmaktadır. Çalışma, TRA1 ve TRB2 bölgelerindeki turizm sektörünü hedef alan ve kurumsal düzeyde yenilikçiliği engelleyen veya teşvik eden unsurların tespit edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yenilikçilik, Örgütsel Davranış, Ölçek Uyarlaması, Turizm İşletmeleri, Örgütsel Sessizlik, Deyim Direnç, Yönetim

Yazarlar

Meriç, S. (Uyarlayan/Kullanan)

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, kurumsal düzeyde **yenilikçiliğin belirleyicileri** olarak kabul edilen çeşitli faktörleri ölçmektir. Bu belirleyiciler genellikle, çalışanların yenilik fikirlerine olan tutumları, örgütsel yapının esnekliği, kaynak tahsisi ve **liderlik** desteği gibi unsurları içerir. Ölçek, özellikle turizm sektöründeki işletmelerin yenilik kapasitelerini anlamak ve bu kapasiteyi şekillendiren **deyim direnç** ve örgütsel sessizlik gibi olumsuz örgütsel durumlarla olan ilişkisini analiz etmek için kullanılmaktadır.

Ölçek, araştırmacılara işletmelerin hangi alanlarda yenilikçiliği teşvik edip hangi alanlarda engellediğine dair derinlemesine bilgi sağlamaya hedefler. Bu sayede, yönetim stratejilerinin belirlenmesinde ve yenilikçi kültürün geliştirilmesinde bilimsel bir temel oluşturulur.

Yapı

Yenilikçiliğin Belirleyicileri Ölçeği, genellikle çok boyutlu bir yapıya ölçek. Bu yapı, işletmelerin yenilik yapma potansiyelini etkileyen çeşitli alt boyutları içerebilir. Tipik olarak, bu alt boyutlar

arasında **Örgütsel Kültür** (risk alma ve öğrenmeye açıklık), **Yönetim Desteği**, **Kaynak Yeterliliği** ve **Çalışan Katılımı** gibi faktörler bulunur.

Ölçek, bireylerin veya grupların yenilikçi davranışlara yönelik algıları, tutumları ve motivasyonları değerlendirir. Uyarılma çalışmasında, ölçeğin orijinal yapısının Türk örnekleminde korunduğu veya yeniden yapılandırıldığı varsayılmaktadır, ancak bu yapının kesin faktör yükleri ve boyutları kaynakta detaylı olarak belirtilmemiştir.

Geçerlik

Kaynakta ölçeğe dair spesifik geçerlik (validity) bilgileri sunulmamıştır. Ancak, bir ölçek uyarılma çalışmasında, yapısal geçerliği kanıtlamak için genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Keşfedici Faktör Analizi (KFA) yöntemleri kullanılır.

Uyarılmayı yapan araştırmacı, muhtemelen ölçeğin maddelerinin ölçmek istediği kuramsal yapıyı doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermek için içerik geçerliliğini (uzman görüşleri ile) ve yapı geçerliliğini (istatistiksel yöntemlerle) sağlamıştır. Bu süreç, ölçeğin turizm işletmeleri bağlamında **yenilikçilik** belirleyicilerini güvenilir bir şekilde ölçebilmesi için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlilik

Kaynakta ölçeğe dair spesifik güvenirlik (reliability) bilgileri sunulmamıştır. Standart psikometrik çalışmalarda, iç tutarlılık güvenirliği genellikle Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak hesaplanır.

Başarılı bir ölçek uyarılmasında, her bir alt boyut için hesaplanan Cronbach Alfa değerinin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenir. Bu değerler, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir ve ölçeğin bilimsel çalışmalarda kullanılmalarının güvenirliğini destekler.

Faktör Analizi

Bu tür uyarılma çalışmaları, ölçeğin orijinal faktör yapısının Türk kültürüne ve örneklemine ne kadar uyduğunu belirlemek için faktör analizi esastır. Eğer ölçek orijinal olarak çok boyutlu ise, uyarılmayı yapan araştırmacı büyük olasılıkla öncelikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) yaparak faktör sayısını ve madde dağılımını incelemiştir, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile modelin uyum indekslerini (CFI, TLI, RMSEA vb.) raporlamıştır.

Faktör analizi sonuçları, **Yenilikçiliğin Belirleyicileri Ölçeği**'nin hangi bileşenlerinin turizm işletmelerinde en güçlü etkiye sahip olduğunu ortaya çıkarması ve ölçeğin yapısal sağlamlığını kanıtlamıştır.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Genellikle 5'li veya 7'li Likert kullanılır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çalışanlar ve Yöneticiler

Yaş Grubu: Yetişkin (Organizasyon Çalışanları)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki turizm sektöründe (TRA1 ve TRB2 bölgeleri) faaliyet gösteren işletmelerin personeli.

Test Metodolojisi: Anket yöntemiyle veri toplama ve yapısal eşitlik modellemesi (YEM) veya regresyon analizi ile ilişkilerin test edilmesi.

Anahtar Kelimeler

Yenilikçilik Belirleyicileri, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Turizm Sektörü, Örgütsel Kültür, Yapısal Eşitlik Modellemesi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Bilinmiyor

Bağılı E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum (Tezin yapıldığı kurum)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal kaynağı bilinmemektedir; ancak Türkçe uyarlaması 2017 yılında yayımlanan bir doktora tezi kapsamında kullanılmıştır. Ölçeğin ticari kullanım veya lisans ücretleri hakkında bilgi mevcut değildir. Akademik kullanım için genellikle tezin yazarı ve orijinal ölçek sahiplerinden izin alınması gerekmektedir.

Kaynaklar

Meriç, S. (2017). *Turizm işletmelerinde yenilikçiliğin görünmeyen yüzü, deşime direnç ve örgütsel sessizlik: TRA1 ve TRB2 bölgesi analizi*, (Yayınlanmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Erzurum.

Bu doktora tezine ait bilgilere YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Yenilikçiliğin Belirleyicileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM